یادداشت

ارزیابی تأثیر سد گُتوَند

هادی برغمدی*

● سد گُتوند بلایی بزرگ‌تر از ریزگردهای بیگانه است که بار دیگر استان خوزستان را رنجاند. بلایی این‌بار خودی و داخلی که دلیلش را نمی‌توان به هیچ همسایه و غیرهمسایه‌ای نسبت داد. سدی با میلیاردها تومان هزینه و ۱۵ سال تلاش هزاران کارگر در استان خوزستان که در سال ۱۳۹۰ آب‌گیری آن به‌عنوان بزرگ‌ترین و بلندترین سد خاکی ایران (مانند بسیاری از ترین‌های دیگر) شروع و بلایی شد بر سر مردم مظلوم و رنج‌دیده این دیار.

هدف از این نوشتار طرح مفهومی است با عنوان «ارزیابی تأثیر» که به روایتی ساده، استفاده از روش‌های علمی برای برآورد پیامدهای یک سیاست، برنامه، طرح، پروژه و... است؛ نه پس از گذشتن کار از کار که پیش از تصمیم و اقدام. مفهومی که در کشورهای توسعه‌یافته بیش از ۵۰ سال از عمر آن می‌گذرد و تبدیل شده است به بخشی جدایی‌ناپذیر در فرایند برنامه‌ریزی و اقدامات توسعه‌ای، اما در این مرز و بوم، برخلاف تأکید بر آن (البته بیشتر با اصطلاح پیوست فرهنگی) در اسناد فرادستی مانند برنامه چهارم و پنجم توسعه، گویی عبارتی است نمادین مانند بسیاری دیگر.

به‌هرتقدیر، «ارزیابی تأثیر» با بهره‌گیری از رشته‌های مختلف و تمرکز بر حوزه‌های گوناگونی مانند جامعه‌شناسی، محیط‌زیست، جغرافیا و... در کنار نگاه تک‌بعدی فنی و عمرانی و درک عدد و رقم، توجه می‌کند به آنچه ذی‌نفع خوانده می‌شود و نگاهی دارد برآمده از علم به آینده و سرنوشت. آن‌ها که هدف اصلی ارزیابی تأثیر شنیدن صداهای خاموش است و بازتاب آن برای شنیده‌شدن؛ صدای کشاورزان و دامدارانی که سد گُتوند زندگی آنها و نسل‌های آتی آنها را دگرگون کرده و هزاران پیامد اجتماعی ریزودرشت را به ارمغان آورده است. درک تأثیرات این سد و آنچه در پی خواهد داشت، با عنوان «پیامد» از هدف‌های «ارزیابی» است. پیامدهایی که در نگاه نخست به‌چشم نمی‌آید و اگر هم بیاید، کوچک شمرده می‌شود؛ اما چندبعدی‌بودن و پیوستگی این پیامدها زمانی که صفت اجتماعی بر خود گیرد، حدیثی است مفصل که خواندنش و جبرانش سال‌ها و قرن‌ها به درازا خواهد کشید و هزینه‌هایی درپی خواهد داشت که اگر در آغاز و پیش از اقدام به تصویر کشیده می‌شد، چه‌بسا مسئولان و مدیران را به بازنگری در تصمیم هدایت می‌کرد؛ هرچند بسیاری طرح‌ها نیز ارزیابی پیش از اقدام داشته و آنچه گفته است، بی‌اهمیت دانسته شده؛ چراکه هنوز عدد و رقم و «رشد» برتری دارد بر محیط‌زیست و انسان‌هایی که صدایشان به جایی نخواهد رسید.

ارزیابی، با هر پسوندی که باشد، خواه اجتماعی، فرهنگی، زیست‌محیطی و... بر آن است که بگوید چه خواهد آمد و چه در پی پیامدها باید انجام شود. گاه پیشنهادی اجتنابی، گاه تعدیلی و گاه جبرانی که هدفش کاهش پیامدهای منفی هر سیاست و طرح و پروژه‌ای است و می‌تواند ابزاری باشد در اختیار مدیران و مسئولان که پیش از هر اقدام تا حد امکان آینده را ببینند و تصمیم بگیرند. تصمیم‌هایی برآمده از خِرد و دانش. اعتماد به متخصصان حوزه‌هایی به‌جز حوزه‌های فنی و مهندسی که بی‌شک هم‌جواری و همکاری اینان به توسعه منجر خواهد شد که اگر نباشد، همان می‌شود که شده است. این است شرط لازم آنچه با عنوان «توسعه» به دنبال آن هستیم.

* جامعه‌شناس و پژوهشگر اجتماعی

گفت‌وگوی کارشناسان با «شرق» درباره وضعیت خودکشی در کشور

نرخ خودکشی در ایران پایین است

عده‌ای می‌گویند شرایط ایران از نظر خودکشی بحرانی است. فهرستی که این روزها مدام به انتهایش اسم اضافه می‌شود، انگار ایران را با بحران خودکشی مواجه کرده است. چقدر می‌توان این وضعیت پیش‌آمده را خطرناک دانست؟ اوایل اردیبهشت مردی ۳۵ساله با حضور در پارکینگ بیمارستان عرفان و پیوستن به همسرش که کارمند این بیمارستان بود، با شلیک گلوله، خودش و همسرش را کشت.

۱۱ اردیبهشت، مردی خود را زیر پل عابر پیاده واقع در خیابان میرداماد به دار آویخت. دوم اردیبهشت، مردی درحالی‌که از درد به‌خودش می‌پیچید، راهی بیمارستان میلاد در تهران شد؛ اما وقتی شنید تا زمانی که ۳۰۰ هزار تومان به حساب بیمارستان واریز نکند، پذیرش نخواهد شد، خودش را از طبقه سوم این بیمارستان به پایین پرت کرد.

اسفندماه سال ۹۴، جوان ۳۰ ساله‌ای پس از رفتن به طبقات بالایی پاساژ پایتخت در خیابان میرداماد، به خیابان پرید. با حضور نیروهای اورژانس در محل مشخص شد جوان ۳۰ساله به علت شدت جراحت‌ها جانش را از دست داده است. دو روز قبل جسد نیمه‌جان دختری ۱۳ساله در اتوبان نیایش پیدا شد و پلیس اعلام کرد، دختر پس از جروبحث با مادرش از خانه خارج شده و خود را از پل نیایش به پایین پرت کرده است.

باید به این فهرست ناخوشایند، سه خودکشی دانش‌آموزی در سال ۹۴، خودسوزی کارگران، خودکشی شهروندان در مترو و... را نیز اضافه کرد. آیا همه اینها می‌تواند نشانه‌ای از بحران خودکشی در ایران باشد؟

خودکشی از منظر جامعه‌شناسان و رفتارشناسان اجتماعی هنگامی رخ می‌دهد که فرد از دایره نظارت اجتماعی خارج شود. این نظارت به معنای زیرنظربودن نیست بلکه احساسی است که فرد در جریان اجتماعی‌شدن به دست می‌آورد و آن حس‌مهم‌بودن و جلب توجه‌کردن از طرف جامعه است. سیدحسن موسوی‌چلک، رئیس انجمن مددکاری ایران، با اشاره به اینکه نرخ خودکشی در ایران پایین‌تر از کشورهای دیگر است، به «شرق» گفت: برخوردهای سلبی و قهری با این‌گونه موضوعات درست نیست. سیدحسن موسوی‌چلک افزود: قرص برنج یکی از روش‌های خودکشی است و آنچه باید مهم قلمداد شود، عواملی است که منجر می‌شود فرد اقدام به این کار کند و اگر قرص برنج نباشد، فرد روش دیگری را انتخاب می‌کند. وی تصریح کرد: نرخ خودکشی در ایران به نسبت کشورهای دیگر چندان بالا نیست؛ در ۱۵ سال اخیر نرخ خودکشی در ایران بین پنج، شش تا هفت در صد هزار نفر بوده؛ ولی حتی یک مورد نیز می‌تواند برای ما آمار زیادی باشد. موسوی‌چلک گفت: آمارهای رسمی در حوزه اقدام به خودکشی واقعی نیست؛ چراکه بسیاری موارد برای استفاده از دفترچه بیمه ثبت نمی‌شود؛ اما در نهایت باید گفت خودکشی معلولِ عوامل دیگری است که اگر مدیریت نشوند، شاهد سایر آسیب‌های اجتماعی نیز خواهیم بود. وی ادامه داد: بسیاری از افرادی که اقدام به خودکشی کرده‌اند، از این اقدام پشیمان هستند و این ندامت نشان می‌دهد، بخش عمده این کار ناشی از جهل و ناتوانی و نبود شناخت منابع اجتماعی است و بخشی دیگر به این مسئله باز می‌گردد که باید به سواد اجتماعی برای زندگی در شرایط امروز بیش از هر زمان دیگری توجه شود. موسوی‌چلک آگاهی‌دادن به‌جای ممنوعیت را راهکاری مفید خواند و افزود: رویکرد سلبی مناسب نیست؛ موضوعات اجتماعی از جمله اقدام به خودکشی با این‌گونه برخوردهای قهری مدیریت نخواهد شد، زیرا ۳۷ سال این تجربه را در کشور داشته‌ام. رئیس انجمن مددکاران ایران خاطرنشان کرد: ما باید مهارت گفت‌وگو را میان خودمان افزایش دهیم؛ خواسته‌ها را بیان کنیم و مشورت بگیریم. فراموش نکنیم اگر گفت‌وگو با آداب خود همراه باشد، بیشترین تأثیر را در پدیده‌هایی همچون خودکشی خواهد داشت».

رضا رستمی، روان‌پزشک در گفت‌وگو با «شرق» درباره آمار خودکشی در جهان می‌گوید: «آمار مرگ ناشی از خودکشی در دنیا ۱۲ نفر در هر صد هزار نفر است؛ اما در کشورهایی از جمله ایران، عربستان و برخی کشورهای حوزه مدیترانه شرقی به‌دلیل اعتقادات مذهبی مردم، اقدام به خودکشی و مرگ ناشی از آن بسیار کم‌تر از آمارهای جهانی است. عوامل مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، جسمی، خانوادگی و... در اقدام به خودکشی نقش دارند. وی درباره نقش عوامل اجتماعی و خانوادگی در تصمیم به خودکشی؛ گفت: دراین‌باره می‌توان به اختلافات زناشویی، والدین و فرزند، تنش‌های میان فرزندان، فوت یکی از اعضای خانواده و... اشاره کرد. وی افزود: از عوامل اقتصادی نیز می‌توان به ازدست‌دادن شغل، ورشکستگی، فشارهای مالی و... اشاره کرد که هریک می‌تواند انگیزه اقدام به خودکشی را در افراد ایجاد کند. ابتلا به برخی بیماری‌های جسمی و روحی طولانی‌مدت مانند سرطان، افسردگی مزمن و اسکیزوفرنی می‌تواند موجب خستگی و فرسودگی بیمار شود که در نهایت فرد به‌دلیل فشارهای روحی و مسائلی که به‌دلیل بیماری برای خانواده‌اش ایجاد می‌شود تصمیم به خودکشی بگیرد. افراد باید دقت داشته باشند اگر شخصی در اختلافات خانوادگی، مشکلات مالی یا ابتلا به بیماری عنوان می‌کند که قصد خودکشی دارد باید توجه جدی شود و این گفته را مزاح و گذرا ندانند و با عنوان جملاتی از قبیل اینکه خودکشی جرئت می‌خواهد، هر کاری دوست داری می‌توانی انجام دهی یا خودکشی کار هرکس نیست، فرد را تحریک نکنند. وی افزود: زمانی که فردی می‌گوید قصد خودکشی دارد، باید علت مطرح‌کردن این جمله بررسی و ریشه‌یابی شود، زیرا گاهی این افراد به‌دلیل بی‌توجهی اطرافیان و جلب توجه آنها دست به چنین اقدامی می‌زنند.

براساس گزارش‌های بین‌المللی، سالانه ۸۰۰ هزار نفر بر اثر خودکشی از بین می‌روند. این در حالی است که این آمار فقط مختص به خودکشی‌های منجر به مرگ است و در واقع ۲۰ برابر این رقم، خودکشی‌های ناموفق اتفاق می‌افتد؛ در هر ساعت ۱۹ نفر در جهان خودکشی می‌کنند و خودکشی، هشتمین دلیل مرگ‌ومیر در دنیا محسوب می‌شود

رستمی درباره راهکاری‌های پیشگیری از اقدام به خودکشی در جامعه، گفت: در ابتدا باید توجه کرد خودکشی نباید در رسانه‌ها به‌گونه‌ای مطرح شود که موجب الگوبرداری سایر افراد جامعه به‌ویژه نوجوانان شود. همچنین جامعه نباید برای افرادی که خودکشی می‌کنند مراسم ختمی طبق آیین و سنت‌ها برگزار کنند، زیرا می‌تواند بیانگر برخی پیام‌های مناسب نباشد. همچنین خانواده و مسئولان مدارس باید به افراد در معرض خطر توجه بیشتری کنند.

مطابق گفته موسوی‌چلک و براساس آمار انجمن پیشگیری از خودکشی، خودکشی یکی از شایع‌ترین علل مرگ در دنیای امروز است. براساس گزارش‌های بین‌المللی، سالانه ۸۰۰ هزار نفر بر اثر خودکشی از بین می‌روند. این در حالی است که این آمار فقط مختص به خودکشی‌های منجر به مرگ است و در واقع ۲۰ برابر این رقم، خودکشی‌های ناموفق اتفاق می‌افتد؛ یعنی طبق آمارهای سازمان‌های جهانی، در هر ساعت ۱۹ نفر در جهان خودکشی می‌کنند و خودکشی، هشتمین دلیل مرگ‌ومیر در دنیا محسوب می‌شود. ۷۵ درصد از خودکشی‌ها در کشورهایی با درآمد کم یا متوسط اتفاق می‌افتد و ۶۰ درصد از خودکشی‌های موفق دنیا در قاره آسیا انجام می‌شود. طبق آمار سالانه بیش از ۳۰ هزار نفر در آمریکا با خودکشی جان خود را از دست می‌دهند و هزاران نفر نیز به‌دلیل خودکشی ناموفق در بخش اورژانس بیمارستان‌ها درمان می‌شوند. این رقم زمانی چشمگیر می‌شود که بدانیم آمار مرگِ ناشی از خودکشی در کشوری مانند آمریکا تقریبا دو برابر آمار کشته‌شدگان ناشی از ابتلا به ویروس ایدز است. از مهم‌ترین عوامل خودکشی در آمریکا را افسردگی، مشکلات روحی-روانی و نیز مصرف مواد مخدر برشمرده‌اند.

میزان خودکشی در ایران همیشه در پرده‌ای از ابهام بوده و این نیز به‌دلیل سیاست‌های رسمی است که اعلام آمار خودکشی را به صلاح نمی‌دانند. در واقع از سال ۱۳۹۲ که سازمان پزشکی قانونی کشور آماری از میزان خودکشی در وب‌سایت خود ارائه داد و از افزایش آمار خودکشی اظهار نگرانی کرد تاکنون آمار جدیدی ارائه نشده است. براساس آخرین آمارهای موجود از میزان خودکشی در کشور، در ۹ ماه ابتدایی سال ۹۲ روزی بیش از ۱۱ نفر در کشور خودکشی کرده‌اند، طبق آمار اعلام‌شده از سوی سازمان پزشکی قانونی کشور در ۹ماهه سال ۹۲، سه‌هزارو ۱۲۵ نفر خودکشی کرده‌اند و از میان این افراد ۹۸۲ نفر را زنان و دوهزارو ۱۴۳ نفر را مردان تشکیل می‌دادند. این در حالی است که در مدت مشابه سال ۹۱ نیز دوهزارو ۷۴۰ نفر خودکشی کردند و این نشان‌دهنده افزایش آمار خودکشی است. اگر کمی به عقب‌تر برگردیم و به آمار خودکشی در سال‌های ۸۸ و ۸۹ نیز توجه کنیم، خواهیم دید این روند سال به سال، افزایش یافته؛ در سال ۸۸، سه‌هزارو ۱۲۲ خودکشی و در سال ۸۹، سه‌هزارو ۶۴۹ خودکشی گزارش شده و خودکشی در سال ۸۹ نسبت به سال ۸۸ افزایش ۱۷ درصدی داشته است. به‌صورت کلی و براساس آمار پزشکی قانونی، بین سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۱، بیش از ۳۰ هزار نفر بر اثر خودکشی جان خود را از دست داده‌اند. براساس آمار سال ۹۲ از هر صد هزار ایرانی، پنج نفر در سال جان‌شان را با خودکشی از دست داده‌اند. نکته تأسف‌برانگیز، آمار بالای خودکشی در گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ است؛ یعنی بیش‌ترین خودکشی در این گروه سنی رخ می‌دهد. نرخ خودکشی در استان‌های محروم کشور نیز بیشتر از سایر نقاط است و در استانی مانند ایلام - که بیشترین میزان خودکشی در کشور را دارد - در ازای هر صد هزار نفر، ۷۱ نفر در سال خودکشی می‌کنند؛ اما با وجود این آمار درخور توجه، مسئولان دولتی میزان خودکشی در ایران را خیلی جدی نمی‌دانند. طبق یکی از آخرین اظهارنظرهای رسمی درباره خودکشی در کشور، «روزبه کردونی»، مدیرکل دفتر امور آسیب‌های اجتماعی وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی، گفته است: «به‌طورکلی می‌توان ادعا کرد ایران در زمره کشورهای با نرخ پایین خودکشی است و جز در برخی مناطق غربی کشور، نرخ خودکشی در بیشتر استان‌های کشور یک‌سوم یا نصف نرخ خودکشی جهانی است».

نگاه

بچه‌های طلاق

عشرت کبودانی . معلم مدرسه شهدای معلم

● یکی از معضلات روزافزون در ایران و سایر کشورها، وجود بچه‌های طلاق است. در جوامع صنعتی مشکلات این کودکان شناخته شده و راه‌حل‌های مناسب به کار بسته شده است، اما کشور ما هنوز آمادگی مقابله با این معضل را ندارد و بی‌توجهی به این معضل، زیان‌های مهلکی به آینده کشور و جامعه وارد می‌کند.مهم‌ترین کمک به کودک در شرایط جدایی، دردسترس‌بودن پدر و مادر است و کودک حق ارتباط با هر دوی والدین را دارد. در شرایط جدایی موارد بااهمیت به شرح زیر است.

۱- گفت‌وگو با فرزندان: گفت‌وگو باید بدون متهم‌کردن طرف مقابل و با توجه به سن‌وسال کودک انجام شود.

۲- واکنش فرزندان به جدایی والدین: پسرها و دخترها از جدایی والدین به یک اندازه رنج می‌برند؛ اما نحوه بروز احساساتشان متفاوت است.

واکنش کودکان، علائم و نشانه‌های هشداردهنده‌ای هستند که نیازهای کودک را نشان می‌دهد. در چنین شرایطی والدین باید گاهی، موضوع را از دید کودک ببینند تا متوجه رفتارهای کودک شود.

۳- جهت‌گیری کودک به نفع یکی از والدین: به‌هیچ‌عنوان نباید کودک را علیه یکی از والدین تحریک کرد. اگر کودک علیه یکی از والدین تصمیمی بگیرد، دچار کشمکش درونی می‌شود و این کشمکش درونی در رشد و تکامل کودک اختلال ایجاد می‌کند.

۴- پرهیز از افراط و تفریط: اگر به عنوان پدر و مادر خود را مقصر بدانید و به دنبال جبران کوتاهی‌های خود باشید، به کودک القا می‌کنید که مشکلاتش را فقط باید والدین برطرف کنند و برای جلوگیری از لوس‌شدن کودک، تا جایی که امکان دارد باید کودک کارهایی را انجام دهد که هم‌سن‌وسال‌هایش انجام می‌دهند. پدر و مادر هر دو باید در برابر فرزند احساس مسئولیت داشته باشند تا کودک پس از جدایی، کمتر آسیب ببیند و همواره باید کوشید بر مبنای توافق‌ها عمل شود.

اُتیسم

مه‌رو شادپور طالقانی
معلم مدرسه (فاطمیه) اصفهان

● بیماری اُتیسم (درخودماندگی) بر توانایی برقراری ارتباط با دیگران از سوی کودک، تأثیر می‌گذارد. اغلب کودکان مبتلا به اُتیسم در یادگیری علم و مهارت کُند هستند و بعضی از آنها نشانه‌هایی از هوش پایین را دارند؛ اما گروهی از کودکان مبتلا به اُتیسم در ارتباط کلامی- اجتماعی مشکل دارند و در یادگیری مشکل ندارند. بیماری اُتیسم علائمی دارد که با وجود این علائم، والدین و پزشک به وجود این بیماری در کودک مشکوک می‌شوند که عبارت است از:

۱- تأخیر در صحبت‌کردن یا صحبت‌نکردن کودک؛

۲- انواع رفتارها، علایق و بازی‌های تکراری؛

۳- ناتوانی در گفتن اسم، برقراری ارتباط چشمی و کمک‌نخواستن از دیگران؛

۴- ناتوانی در شروع مکالمه؛

۵- حساس‌بودن به نور، صدا یا لمس‌شدن و بی‌توجهی به درد؛

۶- عادت‌های غذایی عجیب؛

۷- خودزنی.

این بیماری برای تشخیص دقیق و درمان به یک تیم متخصص شامل متخصص رشد در اطفال، روان‌پزشک کودک، روان‌شناس کودک، رفتاردرمانگر، مشاور خانواده و کاردرمانگر نیاز دارد.

جدول ۲۵۳۷ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- دینداری- نویسنده- علت ۲- علامت اختصاری سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری- فتوت ۳- احساسات خود را ابراز نمی‌کند- از باب‌های ثلاثی مزید- تنها استان ایران که فقط یک شهرستان دارد ۴- رونوشت- زین و برگ اسب- کوشش و فعالیت ۵- سالک- استارت قدیمی- تشنه نیست ۶- تازه بالغ‌شده- نوبت کاری- مسیر مسابقه اسب‌دوانی ۷- تریاق- محل نصب رادار- به یکباره ۸- چراغ خوراک‌پزی قدیم- تکنیسین ۹- پایتخت چین- تاکنون- هر طبقه ساختمان را به دیگری وصل می‌کند ۱۰- صدای باران- یکسوکننده الکترونیکی- فریب ۱۱- به راست متمایل شدن- کج و خمیده- ولخرج ۱۲- شاعر و عارف ایرانی قرن ششم و سراینده حدیقه‌الحقیقه- توانا- مزه حقیقت! ۱۳- صنم- صادق و صمیمی- راه باریک و سرپوشیده ۱۴- تیم فوتبال باشگاهی ازبکستان- دوربین فیلم‌برداری قابل حمل ۱۵- الی آخر- لباس کوتاه جلوباز که روی لباس‌های دیگر می‌پوشند- شکوه و جلال.

عمودی:

۱- کامیون حمل مایعات- انبوه و متراکم- مراقب و نگهبان ۲- روز گذشته- عرض، گستردگی- نوعی بلور ۳- کاری که دو نتیجه یا دو فایده دارد- تکرار حرفی از الفبا ۴- کشتی جنگی- گاو شخم زن- تیراندازی ۵- دستی- مسجد کوفه- از نام‌های پسرانه ۶- سرگردان- چگونگی انجام کاری در طول زمان- ابزار اضافه قابل تعویض ۷- حرکت و جابه‌جایی- خواب خوش- ملامت و سرزنش ۸- یک‌دندگی- پرهیزگار- نوعی قایق- عریان ۹- نیرو- پوشش- هر موجود زنده ۱۰- از بنادر جنوبی ایران- حلال رنگ- بدون فکر قبلی و به طور ناگهانی ۱۱- بازتابیده- قدرت و نیرو- گرو گذاشتن ۱۲- فرشتگان- پسر گودرز در شاهنامه- مقام و رتبه ۱۳- از القاب اروپایی- بازیگر مرد فیلم «بادیگارد» ساخته ابراهیم حاتمی‌کیا ۱۴- ظاهری زشت و نامتناسب دارد- هم‌بازی هاردی- درون دهان ۱۵- ترس- ملموس - بزرگواری.

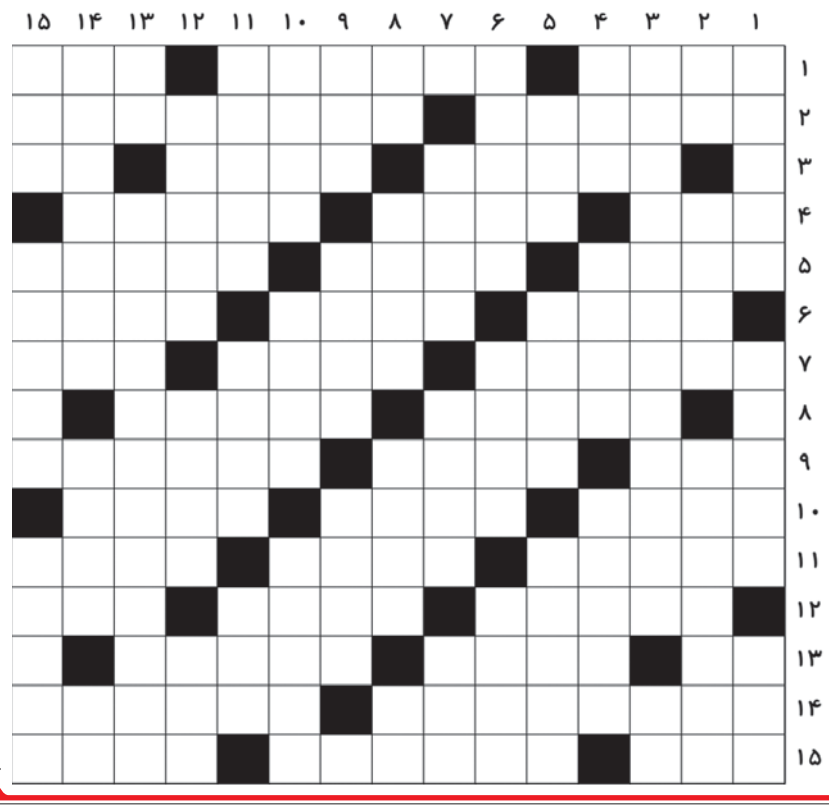

سودوکو سخت ۱۵۳۴

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

			۹	۸		۶		
۵		۲						۸
۸		۹		۳				
	۳				۱			۷
۱			۲		۴	۳		
		۷		۶		۱		
	۷	۵		۱			۲	
		۴	۶					
۹				۵	۸		۷	

سودوکو ۱۵۳۴

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۹	۲	۸	۴		۵		۶	
۷	۶			۹			۴	
۳	۴		۶				۲	
	۵		۲		۴	۶		۳
		۹		۶				۱
				۵	۹	۴	۷	۸
	۱				۸	۷		۴
	۷	۳	۵					۲
	۹						۸	

حل سودوکو سخت

۶	۳	۲	۴	۹	۱	۵	۸	۷
۵	۷	۸	۲	۳	۶	۴	۹	۱
۹	۱	۴	۷	۸	۵	۲	۳	۶
۷	۹	۵	۶	۱	۴	۳	۲	۸
۱	۴	۳	۸	۵	۲	۶	۷	۹
۲	۸	۶	۹	۷	۳	۱	۴	۵
۴	۲	۷	۵	۶	۸	۹	۱	۳
۸	۶	۱	۳	۴	۹	۷	۵	۲
۳	۵	۹	۱	۲	۷	۸	۶	۴

حل سودوکو ۱۵۳۳

۳	۴	۱	۶	۲	۹	۵	۷	۸
۹	۵	۶	۷	۸	۳	۴	۱	۲
۸	۲	۷	۱	۴	۵	۳	۶	۹
۱	۳	۹	۵	۶	۲	۷	۸	۴
۷	۸	۵	۹	۳	۴	۱	۲	۶
۲	۶	۴	۸	۷	۱	۹	۳	۵
۵	۷	۳	۲	۹	۸	۶	۴	۱
۴	۹	۸	۳	۱	۶	۲	۵	۷
۶	۱	۲	۴	۵	۷	۸	۹	۳
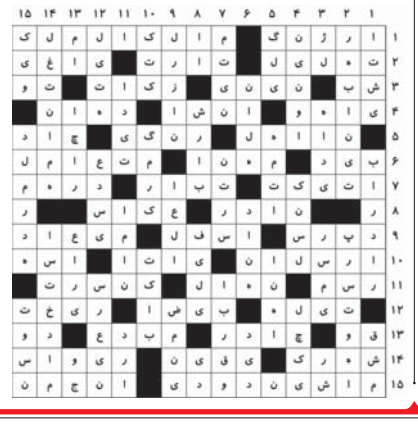
جدول ۲۵۳۶